

Propozycje tematów na wewnętrzną część egzaminu maturalnego w
roku 2012/2013

Literatura

1.	Epistolografia wybranej epoki: tematyka listów, autoportret nadawcy, widzenie adresatów. Omów temat, analizując celowo dobrane teksty.	
2.	Biografia jako klucz do odczytania twórczości (np. J. Kochanowskiego, A. Mickiewicza, J. Słowackiego lub innych). Analizując utwory wybranego pisarza, wskaż wpływ doświadczeń osobistych na kształt dzieła literackiego.	
3.	Rola i znaczenie snów w życiu bohaterów literackich. Na podstawie analizy wybranych tekstów przedstaw różne sposoby funkcjonowania tego motywu.	
4.	Obłąkani i szaleni w dramatach Szekspira i tekstach romantycznych. Analizując wybrane przykłady, omów sposób kreacji bohaterów oraz wyjaśnij celowość wprowadzenia takich postaci do utworu.	
5.	Powieść historyczna i powieść fantastycznonaukowa: dwie drogi ucieczki od współczesności, czy dwa sposoby wypowiedzania się o niej? Rozważ na wybranych przykładach z literatury.	
6.	Przenikanie się świata nadprzyrodzonego z realnym. Omów funkcję tego zabiegu artystycznego, analizując wybrane przykłady literackie.	
7.	Relacje między człowiekiem a Bogiem. Analizując wybrane utwory literackie z różnych epok, przedstaw wyobrażenia człowieka o Bogu.	
8.	Pokora i pycha -przedstaw funkcjonowanie tego motywu na podstawie analizy tekstów biblijnych oraz literatury późniejszych epok.	
9.	Motywy mitologiczne w tradycji polskiej literatury na przestrzeni wieków. Analizując wybrane utwory, przedstaw sposoby wykorzystania i funkcje motywów.	
10.	Analizując wybrane teksty z literatury barokowej, zdefiniuj założenia filozoficzne i estetyczne epoki.	
11.	My i wy, starzy i młodzi, rodzice i dzieci - analizując wybrane utwory z różnych epok, omów różne sposoby przedstawienia konfliktu pokoleń.	
12.	Topos człowieka wędrowca i jego kontynuacja w literaturze różnych epok. Analizując wybrane przykłady, przedstaw różne jego interpretacje.	
14.	Motyw śmierci heroicznej. Omów sposoby heroizacji bohatera oraz funkcje takiego zabiegu, analizując wybrane utwory literatury polskiej i obcej.	
15.	<i>Biblia</i> jako źródło wzorców osobowych i postaw wobec	

	życia. Przedstaw wybrane postacie i wskaż nawiązania do nich, analizując wybrane przykłady z literatury późniejszych epok.	
16.	Święty i świętość w literaturze polskiej i powszechnej. Porównaj różne ujęcia tego motywu, analizując przykłady z wybranych epok.	
17.	Analizując wybrane teksty z XX - wiecznej literatury polskiej i obcej, zaprezentuj różne sposoby interpretowania sensu cierpienia.	
18.	Walka dobra ze złem. Analizując wybrane przykłady z literatury polskiej i obcej, przedstaw różne ujęcia tego tematu.	
19.	Idealiści i marzyciele w zderzeniu z rzeczywistością - zmieniają świat, czy świat ich zmienia? Rozważ problem na przykładzie wybranych bohaterów literackich.	
20.	Czy literatura polska jest literaturą szczęśliwych zakończeń? Zanalizuj zakończenia wybranych utworów i przedstaw swoje wnioski.	
21.	Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze - omów sposoby ich przedstawienia i funkcje w wybranych utworach.	
22.	Przepowiednie, proroctwa, wróżby. Omów funkcjonowanie motywu, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.	
23.	Wielcy wodzowie i sposoby ich kreowania w literaturze. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory z różnych epok.	
24.	Polski dwór - od sielanki do parodii. Przedstaw motyw, analizując wybrane przykłady z literatury różnych epok.	
25.	Niepogodzeni ze światem. Przedstaw i porównaj literackie portrety bohaterów zbuntowanych, odwołując się do literatury polskiej i obcej.	
26.	Analizując wybrane przykłady, przedstaw nawiązania do twórczości Jana Kochanowskiego w literaturze polskiej.	
27.	Obyczaje stołu i tradycje kulinarne utrwalone w literaturze polskiej różnych epok. Analizując wybrane przykłady, oceń przydatność wprowadzenia takiego motywu do dzieła literackiego.	
28.	Analizując teksty z różnych epok, porównaj kreacje polskiego inteligenta w wybranych utworach literackich.	
29.	Analizując wybrane przykłady, przedstaw portrety cudzoziemców utrwalone w literaturze polskiej różnych epok.	
30.	Raje utracone, arkadyjskie obrazy dzieciństwa i ich	

	funkcje w literaturze. Przedstaw na podstawie analizy wybranych przykładów.	
31.	Kamienica jako przestrzeń życiowa człowieka. Analizując wybrane przykłady, wyjaśnij celowość wprowadzenia tego motywu do dzieła literackiego.	
32.	Motto, cytat, ostatnia scena, tytuł jako klucze do interpretacji dzieła literackiego. Analizując wybrane utwory, wyjaśnij, jaki mają wpływ na przesłanie tekstu.	
33.	Analizując wybrane teksty literackie, wyjaśnij, jaką rolę spełniają w utworze przedmioty znaczące i symboliczne.	
34.	Różne sposoby wykorzystania toposu powrotu do kraju lat dzieciennych w literaturze polskiej. Omów, analizując wybrane przykłady.	
35.	Literackie obrazy katastrofizmu. Porównaj wybrane utwory literackie, podejmujące ten problem.	
36.	Sposób kreowania portretu córki w literaturze polskiej i obcej. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady.	
37.	Różne sposoby funkcjonowania motywu prowincji w literaturze. Przedstaw problem, analizując wybrane utwory.	
38.	Obraz szkoły w utworach literackich. Przedstaw i porównaj, odwołując się do wybranych przykładów.	
39.	Kobiety ich życia. Przedstaw literackie obrazy bohaterek – adresatek miłości wybranych twórców.	
40.	Analizując wybrane przykłady, omów sposoby kreowania postaci samotników w literaturze różnych epok.	
41.	Artysta jako bohater literacki. Przedstaw jego portret, relacje ze światem, system wartości, analizując wybrane przykłady z literatury.	
42.	Biesiady, wesela, bale- analizując wybrane utwory literatury polskiej, określ celowość zastosowania tego motywu.	
43.	Polska pieśń narodowa. Odwołując się do wybranych przykładów, omów jej odmiany, funkcje i związki z dziejami narodu.	
44.	Przemijanie jako motyw obecny w literaturze XX wieku. Ukaż jego funkcjonowanie, analizując wybrane przykłady.	
45.	Nauczyciel, mistrz, mentor... Analizując wybrane utwory literackie, wyjaśnij, jaką rolę odgrywali oni w społeczeństwie i w życiu jednostek.	
46.	Żołnierz jako bohater literacki. Analizując wybrane utwory, porównaj jego wizerunki w różnych epokach, powiąż z kontekstem kulturowym i historycznym.	

47.	Zakończenie utworu literackiego. Przedstaw funkcje różnego rodzaju finałów, analizując wybrane teksty.	
48.	Portret młodzieńca romantycznego. Scharakteryzuj i porównaj różne jego kreacje, wykorzystując analizę wybranych utworów.	
49.	Kobiety, o kobietach, dla kobiet. Omów charakterystyczne cechy literatury kobiecej, analizując problematykę utworów, sposób kreowania świata oraz język.	
50.	Motyw rozstania. Analizując wybrane teksty, omów jego znaczenie w utworach z różnych epok literackich.	
51.	Analizując wybrane przykłady z literatury polskiej i obcej, wyjaśnij, jak kobiety zmieniają życie mężczyzny.	
52.	Wizerunek chłopca w literaturze młodopolskiej. Omów na wybranych przykładach, poddając analizie sposób jego kreacji.	
53.	Miasto i jego wpływ na losy i psychikę bohatera. Rozważ problem, analizując wybrane przykłady.	
54.	Motyw pieniądza. Omów jego funkcje, analizując wybrane utwory z różnych epok.	
55.	Bezdomność i wyobcowanie. Porównaj różne ujęcia tego motywu na podstawie analizy wybranych tekstów literackich.	
56.	Przedstaw funkcjonowanie motywu przebaczenia, analizując wybrane utwory z różnych epok.	
57.	Uczyć, wychowywać, dawać świadectwo prawdzie, bronić zagrożonych wartości. Analizując wybrane utwory, scharakteryzuj rolę i zadania pisarza w różnych epokach.	
58.	Analizując teksty literackie XX wieku, przedstaw postawy człowieka wobec zagrożeń totalitaryzmu.	
59.	Omów funkcjonowanie oraz celowość wprowadzenia motywu kobiety fatalnej (<i>femme fatale</i>) w literaturze wybranych epok.	
60.	Historia Polski utrwalona w różnych formach zapisu literackiego (kronika, epos, pieśń patriotyczna itp.) Analizując wybrane przykłady, wyjaśnij jak zmieniał się model patriotyzmu od średniowiecza do współczesności.	
61.	Analizując wybrane przykłady z literatury polskiej różnych epok, przedstaw sposoby krytykowania narodowych wad.	
62.	Na wybranych przykładach dokonaj analizy literatury faktu, oceń zasadność prezentowania świata z perspektywy świadka i obserwatora historii.	

63.	Różne sposoby kreowania obrazu wsi. Omów, analizując wybrane utwory literatury polskiej.	
64.	Analizując wybrane teksty, porównaj literackie wskazówki na udane życie ukazane w wybranych utworach z różnych epok.	
65.	Wzorce i antywzorce w literaturze. Analizując wybrane przykłady, wyjaśnij jaki mają związek z ideałami epoki.	
66.	Analizując wybrane przykłady, przedstaw, w jaki sposób literatura różnych epok realizuje jedno ze swoich zadań - uczyć.	
67.	Mogiły, grobowce, cmentarze. Przedstaw ich funkcje i sposób kreacji, analizując wybrane przykłady literackie.	
68.	Satyryczny obraz społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich. Przeanalizuj sposoby tworzenia takiego obrazu.	
69.	Różne obrazy przyrody w literaturze. Analizując wybrane przykłady, przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.	
70.	Młodzi wobec wyzwań swoich czasów. Analizując wybrane przykłady z literatury polskiej, przedstaw i oceń różne postawy młodego pokolenia.	
71.	Bohaterowie polskich powstań narodowych, ich motywacje, dylematy, sukcesy i porażki. Analizując postawy patriotyczne wybranych bohaterów literackich, oceń ich czyny.	
72.	Różne sposoby ukazywania Kresów w literaturze polskiej. Omów, analizując wybrane przykłady.	
73.	Sarmata o sobie i inni o Sarmacie. Analizując wybrane utwory, przedstaw system wartości oraz obyczajowość polskiej szlachty.	
74.	Mity romantyczne i ich współczesne interpretacje. Analizując wybrane przykłady z literatury, określ stosunek Polaków do tradycji.	
75.	Różne sposoby funkcjonowania motywu winy i kary w literaturze polskiej i obcej. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory.	
76.	Niekonwencjonalni i kontrowersyjni twórcy literaccy oraz ich dzieła. Analizując wybrane przykłady literatury dawnej i współczesnej, oceń ich wartość.	
77.	Motyw outsidera w literaturze. Analizując wybrane teksty, przedstaw różne wizerunki „wyobcowanych” w literaturze XX wieku.	
79.	Analizując wybrane przykłady z literatury polskiej i obcej, przedstaw ewolucję dramatu.	
80.	Analizując wybrane utwory, omów sposób funkcjonowania i celowość nawiązań do baśni i epiki	u.

	rycerskiej w literaturze fantazy.	
--	-----------------------------------	--

Korespondencja sztuk.

1.	Góry jako źródło inspiracji artystycznej. Analizując wybrane przykłady z literatury i malarstwa różnych epok przedstaw sposoby ujęcia tego motywu.	
2.	Analizując obrazy wojen, walk, powstań w literaturze i sztuce, określ sposób interpretacji historii przez autora dzieła.	
3.	Wybitne postacie historyczne i sposób ich kreacji w literaturze, malarstwie i filmie. Przeanalizuj wybrane przykłady.	
4.	Analizując wybrane przykłady, przedstaw różne ujęcia motywu śmierci w literaturze i malarstwie.	
5.	Analizując wybrane przykłady, porównaj różne ujęcia motywów tatrzańskich w literaturze i malarstwie.	
6.	Analizując wybrane przykłady z różnych epok, przedstaw fascynację brzydotą w literaturze i sztuce.	
7.	Analizując wybrane dzieła sztuki renesansowej oraz teksty literackie tej epoki, zdefiniuj założenia antropocentryzmu i humanizmu.	
8.	Motyw ojca w utworach literackich i innych tekstach kultury. Przedstaw i porównaj, analizując wybrane przykłady.	
9.	Znaczenie <i>Apokalipsy</i> św. Jana dla literatury i sztuki późniejszych epok. Analizując wybrane przykłady, wskaż różne sposoby nawiązywania do pierwowzoru.	
10.	Motyw cierpienia narodu w literaturze i sztuce polskiej. Porównaj różne jego ujęcia, analizując wybrane przykłady.	
11.	Motyw powstania styczniowego i jego funkcje w literaturze i malarstwie. Omów na podstawie analizy wybranych przykładów.	
12.	Omów symbolikę i sposób przedstawienia romantycznych pejzażów, analizując wybrane przykłady z literatury	

	i malarstwa tej epoki.	
13.	Analizując wybrane przykłady malarstwa, rzeźby, architektury i literatury średniowiecza wskaż zawarte w nich idee epoki.	
14.	Różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i sztuce. Przedstaw na podstawie analizy wybranych przykładów.	
15.	Analizując wybrane dzieła literackie i filmowe, przedstaw relacje między rodzicami a dziećmi.	
16.	Na podstawie analizy wybranych przykładów omów funkcjonowanie motywu grozy w literaturze i sztuce.	
17.	Analizując wybrane utwory literackie i dzieła plastyczne, omów impresjonistyczne i ekspresjonistyczne sposoby kreowania świata.	
18.	Porównaj wizerunek powstańca w literaturze i malarstwie, analizując dzieła okresu romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski.	
19.	Analizując motywy maryjne w literaturze i sztuce, scharakteryzuj i porównaj sposoby kreacji Matki Bożej.	
20.	Funkcjonowanie motywów mitologicznych w literaturze i sztuce. Zaprezentuj temat, analizując wybrane przykłady.	
21.	Twój region w polskiej geografii życia literackiego i kulturalnego. Omów wybrane zjawiska, grupy i postaci, analizując celowo dobrany materiał.	U.

Język.

1.	Analizując wybrane przykłady reklam, omów językowe sposoby wywierania wpływu na odbiorcę.	
2.	Zanalizuj wybrane teksty publicystyczne z różnych epok. Wskaż w nich cechy stylu retorycznego.	
3.	Analizując język komentarzy sportowych - scharakteryzuj typową dla niego frazeologię, słownictwo i składnię.	
4.	Analizując wybrane przykłady z literatury, omów rolę neologizmów w tworzeniu literackiego obrazu świata. Określ celowość ich użycia.	
5.	Graffiti jako przejaw kultury współczesnej. Na wybranych przykładach omów zjawisko, analizując	

	język, tematykę i walory plastyczne.	
6.	Retoryka jako sztuka przekonującego mówienia. Przeanalizuj wybrane przykłady i omów najciekawsze figury retoryczne.	
7.	Rola języka w zakłamywaniu rzeczywistości. Na podstawie analizy wybranych materiałów prasowych i przykładach literackich omów zagadnienie nowomowy.	
8.	Ekspansja języków obcych na język polski XXI wieku. Omów i oceń zjawisko na podstawie analizy języka prasy, telewizji, radia, reklam, itp.	
9.	Leśmianowski stosunek do słowa. Analizując wybrane wiersze, omów charakterystyczne cechy języka poetyckiego Bolesława Leśmiana.	
10.	O dawnej sztuce pisania listów. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady epistolografii określonej epoki.	
11.	Język komiksu dążeniem do uproszczenia komunikacji słownej - omów na podstawie analizy wybranych przykładów.	
12.	Kolokwializacja języka w literaturze współczesnej. Przeanalizuj i omów wybrane przykłady.	
13.	Dokonaj analizy językowej i kulturowej przysłów polskich (na przykładzie przysłów o określonej tematyce).	
14.	Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.	
15.	Omów pochodzenie nazw ulic Twojego miasta na podstawie analizy wybranych przykładów.	
16.	Od Doświadczynskiego do Złotopolskich. Zbadaj na wybranych przykładach sposób i celowość doboru nazwisk, przydomków literackich i filmowych.	
17.	Funkcja języka w tworzeniu groteskowych obrazów świata. Dokonaj analizy wybranych przykładów.	
18.	Językowe i graficzne środki wyrazu w liryce Cypriana Norwida. Omów ich funkcje na wybranych przykładach.	
19.	Zróżnicowanie polszczyzny -język w domu, pracy i w szkole. Omów jego odmiany, analizując wybrane przykłady.	
20.	Na podstawie samodzielnie zgromadzonego materiału językowego, zanalizuj i scharakteryzuj gwarę uczniów.	
21.	Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego, Hanny Krall, Stanisława Barańczaka. Analizując wybrane przykłady, omów celowość stosowania mowy potocznej.	
22.	Zbadaj, jakie nastąpiły zmiany w zasobie leksykalnym języka Twoich dziadków, rodziców i rówieśników.	

	Porównaj i wyciągnij wnioski.	
23.	Dokonaj analizy języka tekstów piosenek rapowych, wyjaśnij zasadność doboru środków wyrazu.	
24.	Zanalizuj język poezji śpiewanej w wybranych tekstach literatury XX wieku. Wskaż charakterystyczne cechy.	
25.	Różne środowiska - różne sposoby komunikowania się. zbadaj i porównaj język wybranych grup społecznych.	
26.	Język prasy. Analizując wybrane przykłady, omów różne odmiany stylu publicystycznego.	
27.	Wpływ mitologii i Biblii na słownictwo i frazeologię współczesnej polszczyzny. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.	
28.	Gwara młodzieżowa i jej funkcja w tekstach literackich. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranego przez Ciebie materiału językowego.	
29.	Gwary dialektu małopolskiego. Zbadaj i omów cechy słownikowe i fonetyczne gwary mieszkańców wybranej wsi.	
30.	Pochodzenie nazw miejscowych w gminie Łukowica - zanalizuj celowo dobrany materiał językowy.	U.

Objaśnienia:

- O. - temat z Olimpiady Języka Polskiego,
- U. - temat zaproponowany przez ucznia.